

Stichting De Barak: Plannen voor 2011

De projecten van De Barak in Warande krijgen letterlijk en figuurlijk steeds meer voet aan de grond. Inmiddels is onze naam goed bekend bij zowel de gemeente Lelystad als Almere, bij vrijwel alle culturele en educatieve instellingen in Flevoland en bij de cultureel geïnteresseerde inwoners.

De regionale pers besteedt steeds vaker aandacht aan onze activiteiten en ook De Barak zelf heeft haar draai weten te vinden. De projectorganisatie loopt steeds beter en de samenwerking met de kunstenaars wordt wederzijds gewaardeerd. Nieuwe kunstenaars die wij benaderen raken snel enthousiast wanneer wij laten zien waar we mee bezig zijn.

De contacten die wij met de gemeente en projectgroep Warande hebben voelen inmiddels solide genoeg om af en toe eens eigenwijs te kunnen zijn. Nieuwe bewoners weten ons te vinden en melden zich inmiddels ook zelf voor deelname aan de kunstprojecten.

In 2011 zijn wij twee projecten die in 2010 van start zijn gegaan aan het continueren en willen we verschillende nieuwe projecten opstarten.

Het project van **Arjen Boerstra, Warande vanuit de lucht**, is een groot succes. Arjen is al in de winter van 2009/2010 begonnen met het naar eigen inzicht documenteren en op kunstzinnige wijze interpreteren/presenteren van de landschappelijke veranderingen in Warande. Het werkt dat hij op basis van de verkregen beelden maakt is niet alleen prachtig om te zien, maar vormt naarmate het wordt uitgebreid ook een steeds waardevoller en complexer document.

De Barak heeft Arjen Boerstra daarom gevraagd om zijn onderzoek in Warande te continueren, en voorstellen te doen voor nieuwe presentatievormen van zijn werk. Een van de ideeën is om in het Nieuw Land Erfgoed Centrum een installatie te ontwerpen waar het werk van Arjen gedurende een langere periode te zien is. Deze installatie kan ook bij andere culturele instellingen geplaatst worden, bijvoorbeeld bij Museum De Paviljoens in Almere, CASLa Almere, of Corrosia. Daarnaast zal in de zomerperiode op locatie in Warande opnieuw een installatie worden gebouwd die toegankelijk is voor publiek, waarmee het werk van Arjen een totaalbeleving wordt van zowel de fysieke omgeving als het kunstwerk dat er over gemaakt is.

Ook het project van **Jack van Mildert, Pioniers van Warande - Op jacht naar geluk!**, verdient het om naar het volgende level door te groeien. Dit project onderzoekt of kunst kan bijdragen aan het vormen van sociale netwerken en sociaal draagvlak, en of kunst de betrokkenheid en inspraak bij de inrichting van de wijk kan beïnvloeden. Het scheppen van betrokkenheid van de bewoners bij het project, bij elkaar, en bij de wijk, is een proces dat tijd nodig heeft om tot volle bloei te kunnen komen.

In de loop van 2011 willen wij graag een definitief '**geluks-kunstwerk**' in Warande ontwerpen en realiseren, dat voortkomt uit de input van bewoners tijdens de deurmatgesprekken. Voor meer inhoudelijke informatie over dit project verwijzen wij graag naar het als bijlage toegevoegde projectvoorstel van Jack van Mildert.

In het Warande gebied ligt **Spookstation Lelystad-Zuid**, dit station is in 1982 neergezet voor de nieuwewijk maar zal nooit in gebruikgenomen worden omdat de locatie voor het Lelystad-Zuid station in de huidige plannen zijn gewijzigd. De Barak heeft de fotograaf **Denis Guzzo** uitgenodigd het Spookstation te fotograferen. Deze fotosessie vond plaats tijdens een nacht met volle maan in maart 2011. Van de foto wordt een banier gemaakt welke zal worden gepresenteerd in de etalage van het NS Kantoor en op de rotonde aan de Larserdreef. De foto van Denis Guzzo leidt een spannend programmaonderdeel in voor 2012.

Daarnaast heeft De Barak **HUNK-Design** uitgenodigd om een evenement rondom het Spookstation te realiseren aan het eind van de zomer in 2011 als voorbereiding op een meer permanent cultureel gebruik van dit station. Vooralsnog wordt uitgegaan van het creëren van een Stadscamping voor één nacht met een speciaal voor dit doel voorbereid Nachtprogramma. Daarnaast zal HUNK Design onderzoek verrichten naar de meer permanente invulling van het station en hierover een visie formuleren die in 2012 wordt gepresenteerd.

Hoofdstuk 8 - Projectvoorstel "Zicht op Lelystad"

door Melle Smets

Melle Smets is actief als conceptueel kunstenaar, curator en criticus in de openbare ruimte. Het hedendaagse landschap herbergt vele tekens en sporen die maatschappelijke tendensen weerspiegelen van vroeger en nu.

Door deze sporen te duiden met publicaties, beeldende kunstprojecten, reizen en lezingen onderzoekt Melle Smets de relatie tussen de mens en de omgeving.

De Barak heeft Melle Smets uitgenodigd als Artist in Residence kunstenaar voor 2011 om samen te zoeken naar mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de stedenbouwkundige plannen, met als uitgangspunt de gedachte aan Lelystad als experimenteerstad van de Hollandse maakbaarheid.

Onderzoek

Het artificiële landschap is al meer dan een decennium onderwerp in mijn oeuvre. De machinale ordening waarmee de mens het landschap heeft weten te bedwingen en de consequenties die daarmee gepaard gaan, waren de kiem voor het denken over de relatie tussen de mens en omgeving. Ik verken en interpreteer het hedendaagse landschap middels hard kijken expedities; Door de omgeving tegemoet te treden als een ongerept landschap, zonder rekenschap te nemen van de geschiedenis of gebruiksaanwijzing, ontstaat er een andere blik op de leefomgeving dan de gangbare onderzoeksmethoden in planologie, sociologie of stedenbouw. Hard kijken flirt, bevraagt, duwt en trekt aan een hardnekkige menselijke gewoonte; "Wie man die Welt darstellt, so versteht man sie". De hard kijken expedities zijn de voedingsbodem voor interpretaties van de bezochte omgevingen en vinden hun neerslag in dagtochten, lezingen, publicaties en beeldende kunstprojecten. Het streven is de relaties van mensen met het landschap zichtbaar te maken.

Inleiding

Lelystad is een openluchtmuseum van de maakbare samenleving uit de twintigste eeuw. Elke groeiperiode vanaf de stichting van de stad tot nu, hebben haar ideologische sporen achtergelaten in het stadslandschap. De ontwikkeling van het maakbaarheids denken is hier als jaarringen in een boom terug te lezen in de omgeving.

Context: Lelystad, de maakbare stad

De stad is als een computerchip ontworpen en gebouwd. De wegen, de huizen, de scholen, de bedrijven zijn als een printplaat in het landschap gestanst. Zo zou er een optimaal circuit ontstaan tussen alle stedelijke functies. In de opzet werd uitgegaan van de klassieke stad waar mensen geboren worden, naar school gaan, kinderen krijgen, werken en begraven worden. In idee was Lelystad de perfecte stad. Het liep anders dan gedacht.

Waar het oude centrum tegenwoordig haar functie heeft verloren, schieten ander soortige centra aan de randen van de stad uit de grond. Plekken als Batavia stad, Golfresort, Houtribhaven, Zuiderpoort en Groenevelden fungeren als knooppunten voor gelijkgestemden, ongeacht of ze uit Lelystad komen delen mensen hier hun hobby, woonwens of vakmanschap. Het maakbaarheids idee is geëvolueerd en heeft een nieuwe vorm gevonden. De maakbare samenleving is van een ideologie veranderd in een streven naar persoonlijk geluk.

Doelstelling: De Planologie van het aanmodderen

Lelystad is opgebouwd met een vooropgesteld plan. De geschiedenis heeft laten zien dat de omstandigheden en voortschrijdend inzicht de planning drastisch kunnen verstoren. We weten nu dat het denken in een uitgetekend toekomstbeeld veel te rigide is en onherroepelijk tot teleurstellingen leidt. Dit neemt niet weg dat het nadenken over de toekomst geen nut dient. Hoe houden we het algemene belang in balans met onze persoonlijke wensen? Hoe stellen we ons de toekomst van de stad voor? Wie bepaald wat wel en wat niet een goede ontwikkeling is?

De Planologie van het aanmodderen gaat uit van het idee dat er geen begin en geen eind datum is voor het plannen van de stad. Verval is even goed een vooruitgang. Nutteloze gebouwen bestaan niet. Ruïnes herinneren ons aan een andere tijd met andere ideeën en manieren van leven. Sterker nog. De sloop van een gebouw is het uitwissen van een herinnering. En dat tast de essentie aan van ons begrip van een 'thuis'. Mensen willen onderdeel zijn van een groter verhaal en dat het liefst terug zien in hun leefomgeving. Of dat nu een stad, vereniging of levensstijl is bepaald ieder voor zich. De

verhalen zijn de belangrijkste bouwstenen voor een collectief geheugen van een stad. De planoloog is in eerste instantie een verhalenverteller van de stad.

Plan: Zicht op Lelystad

Ik stel mij op als de stadsplanoloog van Lelystad. De ontwikkeling van het maakbaarheids idee en de daarbij gepaard gaande consequenties, wil ik aan de hand van de stadsontwikkeling van Lelystad in beeld brengen. Aan de hand van interviews en stadswandelingen reconstrueer ik het verleden. Acht Lelystatters worden uitgenodigd om een stadsgezicht aan te wijzen in Lelystad die een symbolische lading heeft voor een bepaalde periode uit het maakbaarheids denken.

Op die plekken wordt de Schouwwagen opgesteld. De wanden van de Schouwwagen kaderen het uitzicht op een stadsgezicht. Vanuit de Schouwwagen worden hard kijken interviews opgenomen met Lelystatters over het uitzicht. Ik teken de observaties, verhalen en ideeën van de Lelystatters over het stadsgezicht uit.

Door gebruik te maken van verschillende media zoals radio, fotografie en tekeningen is het mogelijk om het portret op diverse manieren tentoon te stellen als radioreportage, buitententoonstelling, publicatie en lezingen.

Planning

• Verbouwing Schouwwagen	3/4 week augustus
• Voorbereiding interviews en locatie spotten	September
• Opnames	Oktober
• Maken tentoonstelling & editen interviews	November

Schouwwagen zoals deze is ingezet voor het Snelwegmuseum

Impressie schouwwagen na verwijdering binnen panelen

Schouwwagen op verschillende locaties in Lelystad